

SAYI : 18745356-101.07.04-E.5821

BAŞVURU NO : 2017/10478

KARAR TARİHİ: 03/04/2018

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN :

BAŞVURAN VEKİLİ / TEMSİLCİSİ :

BAŞVURUYA KONU İDARE :

Milli Eğitim Bakanlığı

BAŞVURUNUN KONUSU :

Sözleşmeli öğretmen olan başvuranın eşinin sağlık mazereti nedeniyle yer değiştirme talebi hakkındadır.

BAŞVURU TARİHİ :

8.8.2017

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1) *Başvuran, Kurumumuza e-başvuru yoluyla yaptığı başvurusunda ve eklerinde, özetle;*

- 1.1) 2016 yılı Ekim ayında Ağrı Doğubayazıt A Takımı Savaş Ay Anadolu Lisesine sözleşmeli matematik öğretmeni olarak atandığını, eşinin de İstanbul Avcılar Saide Zorlu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde kadrolu Bilişim Teknolojileri Öğretmeni olarak görev yapmakta olduğunu,
- 1.2) 2017-2018 eğitim öğretim döneminde eşinin tayinini çalışmakta olduğu Doğubayazıt ilçesine yaptırmayı ve aile birliğini sağlamayı düşünmekte iken, daha tayin talebinde bulunamadan eşine 2017 yılının Şubat ayında dil ve lenf kanseri teşhisinin konulduğunu,
- 1.3) Eşinin 31/03/2017 tarihinde İstanbul Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Hastanesinde iki kez ameliyat geçirdiğini, bu ameliyatlarda dilinin yarısına yakınının ve boğaz lenflerinin alındığını, yapılan patolojik inceleme sonucunda tekrar ameliyata gereksinim duyulduğunu ve 21/04/2017 tarihinde yeniden ameliyata alındığını, ameliyat sonrasında radyoterapi sürecinin başladığını, eşinin tedavi sürecinin süreklilik arz ettiğini ve devamlı surette kontrol altında tutulması gerektiğini, uzun süreli bu tedavinin görev yapmakta olduğu bölgede yapılmasının mümkün olmadığını,

- 1.4) Biri 4 diğeri 7 yaşında iki çocuklarının bulunduğunu, hem eşinin hastalığının hem de çocuklarının çok küçük olmasından dolayı bakıma muhtaç vaziyette olmalarının, ayrıca kendisinin Ağrı ili Doğubayazıt ilçesinde görev yapıyor olmasının her hafta sonu gidişi geliş yapmak zorunda kalmasına sebep olduğunu, bu durumun maddi ve manevi olarak hayatını zorlaştırdığını,
- 1.5) Eşinin tedavisi nedeniyle tayin isteyemeyecek durumda olduğunu, kendisinin ise mevzuat gereği 6 yıl boyunca tayin isteyemeyeceğini, eşinin ve iki çocuğunun yanında olması için istifa etmesinin gerektiğini,
- 1.6) Eşinin durumunun gerçek anlamda sıkıntılı olduğunu, çocuklarının okula gittiğini ve onları okula bırakacak veya okuldan alacak kimse olmadığını, eşinin ve çocuklarının ihtiyacını karşılamakta çok zorlandığını, hayatı boyunca bu kadar mutsuzluğu ve sıkıntıyı bir arada yaşadığı bir dönemin olmadığını,
- 1.7) Eşinin tedavisinin bulunduğu yerde yapılabilseydi bu durumun yaşanmayacak olduğunu, kaldı ki kendisinin eşinin böyle bir hastalığı olduğunu/olacağını bilerek sözleşmeli öğretmen olarak Doğubayazıt ilçesine gitmediğini, dersanelerin kapatılması nedeniyle kendisine başka şans bırakılmadığını,
- 1.8) Eşinin tedavilerini sağlıklı bir şekilde yaptırabilmek, bu dönemde kendisinden başka bakabilecek kimsesi olmayan çocuklarına annelik ve babalık yapabilmek için 2017-2018 eğitim-öğretim yılında İstanbul'da geçici olarak görevlendirilme talebiyle Ağrı Doğubayazıt İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne dilekçe verdiğini,
- 1.9) 20/07/2017 tarihli Gönderme Kararı üzerine Bakanlığın 26/07/2017 tarihli ve 11344128 sayılı yazısıyla ret cevabı verildiğini,

ifade ederek, sözleşmeli öğretmenlere de sağlık mazeret tayin hakkı verilmesini, mevzuat gereğince tayin yapılması mümkün değilse de en azından Bakanlığın kendisini İstanbul'da görevlendirmesini talep etmektedir.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2) *Milli Eğitim Bakanlığı'nun 29/12/2017 tarihli ve 22652922 sayılı yazısında, özetle;*

- 2.1) Başvuranın Ağrı Doğubayazıt A Takımı Savaş Ay Anadolu Lisesine Sözleşmeli Öğretmen olarak atanarak 19/10/2016 tarihinde görevine başladığı ve halen bu görevine devam ettiği,
- 2.2) İstanbul ilinin matematik alanı öğretmen doluluk oranı % 96 olduğu, Ağrı ili matematik alanı öğretmen doluluk oranının ise %76 olduğu,
- 2.3) Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında 652 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Ek 4 üncü maddesinin 3 üncü fıkrası uyarınca, aile birliği mazeretine bağlı yer değiştirmelerde kadrolu olarak istihdam edilen personelin sözleşmeli öğretmen olan eşine tabi olduğu, buna göre eşleri kamu personeli olan sözleşmeli öğretmenlerin eşlerinin sözleşmeli öğretmenin görev yaptığı il'e atanmaları mümkün bulunduğu, her ikisi de sözleşmeli öğretmen olup farklı illere atanan eşlerin ise söz konusu hükme göre bir araya gelmelerinin 6 yıl boyunca mümkün olmadığını,

- 2.4) Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarının öğretmen ihtiyacının bütçe kanunlarının verdiği yetkinin yanında Bakanlar Kurulunca Bakanlığa tahsis edilen ve Maliye Bakanlığınca kullanım izni verilen kadro/pozisyon sınırlılığında karşılanabildiği,
- 2.5) Söz konusu kanun hükmünden de anlaşılacağı üzere verilen bu kullanım izninin öncelikle kalkınmada birinci derecede öncelikli yörelerde olmak üzere Bakanlığın boş öğretmen norm kadrosu bulunan örgün ve yaygın eğitim kurumlarında kullanıldığı, bu çerçevede İstanbul ilinin kalkınmada birinci derece öncelikli iller kapsamında yer almadığı, ifade edilmiştir.

3) *Sağlık Bakanlığının 07/03/2018 tarihli ve 249 sayılı yazısında;*

- 3.1) ...'in hastalığının tedavisinin hangi koşullarda ve nerelerde yapılabileceğine, kişinin takip ve tedavisini gerçekleştiren hekim ve sağlık kurulu tarafından karar verilmesi gerektiği,
- 3.2) İlgilinin hastalığının tedavisinin yapılabileceği Sağlık Raporundan edinilen bilgilere istinaden, hastalığın tedavisi ve takibini yapacak hekim "KBB, radyasyon onkolojisi ve tıbbi onkoloji" olduğu düşünülerek her üç branşın bir arada bulunduğu ve hizmet sunduğu hastanelerin listesi yazı ekinde sunulduğu,

ifade edilmiş; yazı ekinde yer alan liste incelendiğinde ise, Ağrı ilinde başvuranın eşinin tedavisinin yapılabileceği bir hastanenin bulunmadığı, bununla birlikte hastanın tedavisinin yapılmakta olduğu İstanbul Üniversitesi Hastanesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Hastanesinin listede yer aldığı görülmüştür.

III. İLGİLİ MEVZUAT

4) **2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 4.1) "Cumhuriyetin nitelikleri" başlıklı 2 nci maddesinde;**

"Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir."

4.2) **"Devletin temel amaç ve görevleri" başlıklı 5 inci maddesinde;**

"Devletin temel amaç ve görevleri, Türk milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır."

4.3) **"Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı" başlıklı 74 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarında;**

"Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler."

4.4) **"Kamu hizmeti görevlileriyle ilgili hükümler" bölümü altındaki "Genel İlkeler" başlıklı 128 inci maddesinde;**

“Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir.”

5) 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu’nun “Kurumun Görevi” başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasında;

“Kurum, idarenin işleyişiyle ilgili şikayet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.”

6) 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun “İstihdam şekilleri” başlıklı 4 üncü maddesinde;

“Bu Kanuna tâbi kamu idarelerinde ve dış kuruluşlarda belirli bazı hizmetlerde çalıştırılacak personelin de zorunlu hallerde sözleşme ile istihdamları caizdir.”

7) 652 sayılı Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Ek 4 üncü maddesinde;

“(1) Öncelikle kalkınmada birinci derecede öncelikli yörelerde olmak üzere Bakanlığın boş öğretmen norm kadrosu bulunan örgün ve yaygın eğitim kurumlarında 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (B) fıkrası kapsamında sözleşmeli öğretmen istihdam edilebilir.

... (3) Bu madde uyarınca atanan sözleşmeli öğretmenler dört yıl süreyle başka bir yere atanamaz. Aile birliği mazeretine bağlı yer değiştirmelerde bu madde uyarınca istihdam edilen öğretmenin eşi bu öğretmene tabidir. Sözleşmeli öğretmenler, aday öğretmenler için öngörülen adaylık sürecine tabi tutulur. Sözleşmeli öğretmenlerden sözleşme gereği dört yıllık çalışma süresini tamamlayanlar talepleri halinde buldukları yerde öğretmen kadrolarına atanır. Öğretmen kadrolarına atanmalar, aynı yerde en az iki yıl daha görev yapar, bunlar hakkında adaylık hükümleri uygulanmaz.”, düzenlemelerine yer verilmiştir.

IV. KAMU DENETÇİSİ SADETTİN KALKAN’IN KAMU BAŞDENETÇİSİ’NE ÖNERİSİ

8) Kamu Denetçisi tarafından yapılan inceleme ve araştırma neticesinde; Milli Eğitim Bakanlığının görev alanı çerçevesinde eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak amacıyla getirilen sözleşmeli öğretmenlik uygulaması kapsamında, ilgili mevzuatta atanmaların 4 yıl süreyle başka yere atanmayacağı yönünde bir hüküm bulunsa da, sözleşmenin imzalanmasının sonrasında ortaya çıkan ağır sağlık sorunları nedeniyle ilgililerin yaşadıkları mağduriyetler karşısında, insan yaşamının kutsallığının bir yansıması olan sağlık hakkını konusundaki Anayasal hükümleri ve ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde yer alan taahhütlerimizi dikkate alarak ve çocuğun yüksek yararı göz önünde bulundurularak, sosyal devlet olmanın ve ölçülülük ilkesi ile hakkaniyet ilkesinin bir gereği olarak, ilgililere idare tarafından gerekli kolaylığın sağlanması gerektiği değerlendirildiğinden; başvuranın atamasının, boş öğretmen kadrosunun da bulunduğu anlaşılın, eşinin tedavisinin devam ettiği İstanbul iline yapılması yönünde idareye tavsiyede bulunulması yönünde hazırlanan öneri Kamu Başdenetçisi’ne sunulmuştur

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

9) Başvuran, sözleşmeli öğretmen olarak Ağrı ilinin Doğubayazıt ilçesine atanmasının akabinde, kadrolu öğretmen olarak İstanbul’da görev yapan eşine kanser teşhisi konulması üzerine, eşinin

tedavisinin Ağrı ilinde yapılamaması nedeniyle, sağlık durumu mazeretine bağlı olarak yer değişikliği veya geçici görevlendirme talebinde bulunmaktadır.

- 10) 668 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler ile Bazı Kurum ve Kuruluşlara Dair Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile 652 sayılı Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye eklenen ve 6755 sayılı Kanun ile kabul edilen bahse konu madde hükmüne göre, öncelikle kalkınmada birinci derecede öncelikli yörelerde örgün ve yaygın eğitim kurumlarındaki öğretmen ihtiyacını karşılamak üzere boş öğretmen norm kadrolarına sözleşmeli personel istihdam edilebileceği düzenlenmiş, ancak sözleşmeli öğretmenlerin yer değiştirmeleri konusunda süre yönünden kısıtlamalar getirilmiştir.
- 11) Buna göre, sözleşmeli öğretmenlerin atandıkları yerlerinde 4 yıl görev yapmalarının zorunlu olduğu, bu süre zarfında başka bir yere atanamayacağı, aile birliği mazeretine bağlı yer değiştirmelerde bu madde uyarınca istihdam edilen öğretmenin eşinin bu öğretmene tabi olduğu, sözleşmeli öğretmen statüsünden kadrolu öğretmen statüsüne geçme talepleri olduğu takdirde buldukları yerde 2 yıl daha görev yapmaları gerektiği hükme bağlanmıştır.
- 12) Kanun koyucunun bu yönde bir düzenleme yapmasının nedeninin, daha önceki dönemlerde yaşanan kalkınmada öncelikli yörelere atanan öğretmenlerin çoğunun eş durumu ve diğer nedenlerle bu bölgelerde bir yıl kaldıktan sonra tayin istemeleri, bu konuda sahte evliliklerin dahi vuku bulması, ilk atamada % 90'ın üzerine çıkan öğretmen doluluk oranlarının bir yıl içerisinde bazı illerde % 50'nin altına düşmesi, çok sayıda öğretmenin mazerete bağlı yer değiştirmesi nedeniyle ödenen yollukların ve öğretmen eksikliği nedeniyle ek ders karşılığında yapılan görevlendirmelerin Bakanlık bütçesine ekstra mali yük getirmesi, ücretli öğretmenlik uygulamasına gidilmek zorunda kalınması, ayrıca bu bölgelerde öğretmenlerin görev yapma sürelerinin ortalama bir buçuk yıl olması sebebiyle kalkınmada öncelikli bölgelerde yaşayan çocukların ve gençlerin öğretmensiz kalmaları ve sık sık öğretmenlerinin değişmesinden dolayı düzenli ve sağlıklı bir şekilde eğitim hakkından yararlanmamaları gibi sorunlarla karşılaşılması olduğu değerlendirilmektedir.
- 13) Kalkınmada öncelikli bölgelerde öğretmen tutamayan ve mevcut ekonomik koşulları içinde memurlarının (öğretmenlerin) adil ve dengeli bir şekilde dağılımının sağlanması için bir çare üretmek zorunda olan kanun koyucunun bulduğu yöntemin ise, özellikle kalkınmada öncelikli bölgelerde görev yapacak öğretmenlerin 4 + 2 yıl boyunca atandıkları yerde kalmalarını sağlamak üzere, sözleşmeli öğretmenlere mazerete dayalı yer değişikliği hakkının verilmemesi, devlet memuru olan eşin sözleşmeli öğretmene tabi olması, ayrıca öğretmenlerin sözleşmeli olarak atanması yönünde bir düzenleme yapılması olduğu; kanun koyucunun, bu yolla eğitim hizmetinin düzenli bir biçimde yürütülmesini amaçladığı görülmektedir.
- 14) Bununla birlikte, iç hukukumuzda baktığımızda, öncelikle Anayasamızın 2 nci maddesinde Devletimizin nitelikleri sayılmış ve sosyal bir hukuk Devleti olduğu vurgulanmış; 5 inci maddesinde Devletin temel amaç ve görevleri sayılarak; kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmak; insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmak görevlerine yer verilmiştir.
- 15) Devletimizin nitelikleri arasında sayılan *sosyal hukuk devleti*; "insan haklarına dayanan, kişilerin huzur, refah ve mutluluk içinde yaşamalarını güvence altına alan, kişi hak ve özgürlükleriyle kamu yararı arasında adil bir denge kurabilen, çalışma hayatını geliştirerek ve

ekonomik önlemler olarak çalışanlarını koruyan, onların insan onuruna uygun hayat sürdürmelerini sağlayan, milli gelirin adil bir şekilde dağıtılması için gereken önlemleri alan, sosyal güvenlik hakkını yaşama geçirebilen, güçsüzleri güçlüler karşısında koruyarak sosyal adaleti ve toplumsal dengeleri gözeten devlettir. Çağdaş devlet anlayışı, sosyal hukuk devletinin tüm kurum ve kurallarıyla Anayasa'nın özüne ve ruhuna uygun biçimde kurularak işletilmesini, bu yolla bireylerin refah, huzur ve mutluluğunun sağlanmasını gerekli kılmaktadır. (Bakınız, Danıştay 2. Dairesinin 29/04/2009 tarihli ve E:2009/1338, K:2009/1799 sayılı kararı)

- 16) "Sosyal devlet" ilkesine ilişkin olarak Anayasa Mahkemesi kararlarında egemen olan görüşe göre; sosyal devletin görevi, kişinin onurlu bir yaşam sürdürmesi ve maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirmesi için gerekli koşulları oluşturmak, güçsüzleri güçlüler karşısında koruyarak gerçek eşitliği, yani sosyal adaleti, sosyal gönenci, sosyal güvenliği ve toplumsal dengeyi sağlamaktır. Bu kapsam içinde kişileri mutlu kılmak, onların hayat mücadelesini kolaylaştırmak, insan haysiyetine yaraşır onurlu bir hayat sürdürmelerini sağlamak gibi hususların da yer aldığı kuşkusuzdur.
- 17) Anayasa Mahkemesinin 16/07/2010 tarihli ve E:2010/29, K:2010/90 sayılı kararında da, kişinin sahip olduğu hak ve hürriyetlerin önem dereceleri göz önünde bulundurularak Anayasa'da yer aldığını, kişilerin maddi ve manevi varlıklarını geliştirebilmelerinin mutlu ve huzurlu olabilmelerinin başlıca şartının ihtiyaç duydukları anda sağlık hizmetlerine ulaşip bu hizmetlerden yararlanabilmeleri olduğu, sağlık hizmetlerinin doğrudan yaşam hakkıyla ilgili olması nedeniyle diğer kamu hizmetlerinden farklı olduğu, insan sağlığının, mahiyeti itibarıyla ertelenemez ve ikame edilemez bir özelliğe sahip olduğu hükmüne yer verilmiştir.
- 18) Anayasamızın "Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevler" başlıklı üçüncü bölümünün 41 inci maddesinde, ailenin Türk toplumunun temeli olduğu vurgulanmış, Devletin, ailenin huzur ve refahı ile **özellikle ananın ve çocukların korunmasını** ve aile planlamasının öğretimi ile uygulanmasını sağlamak için gerekli tedbirler almasını ve teşkilatını kurmasını hükme bağlamıştır.
- 19) Bu çerçevede, aile bireylerine huzur içinde birarada yaşayabilme imkanının sunulması gerektiği açıktır. Diğer bir ifadeyle, bu düzenleme ile ailenin korunmasına yönelik olarak devlete verilen görevin öngörüldüğü şekliyle yerine getirilebilmesinin temel koşullarından birisinin de aile birliğinin sağlanması olduğu; aksi bir uygulamanın ise, ailenin huzurunu temelden sarsarak maddi ve manevi anlamda toplum açısından giderilmesi çok zor olan zararları beraberinde getireceği, böylesi bir durumun ise, günümüzün evrensel anlamda kabul görmüş sosyal ve hukuk devleti anlayışıyla da bağdaşmayacağı ortadadır. (Bakınız. Danıştay 2. Dairesinin 27/02/2017 tarihli ve YD:2016/14817 esas sayılı kararı)
- 20) Somut olayımızda, *başvuranın sözleşmeli öğretmen olarak göreve başlaması akabinde, başvuranın Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde kadrolu öğretmen olarak görev yapmakta olan eşine, dil ve lenf kanseri teşhisinin konulduğu, eşinin bu nedenle üç kez ameliyat geçirdiği, bu ameliyatlarda dilinin yarısına yakınının ve boğaz lenflerinin alındığı, ardından radyoterapi sürecinin başladığı, tedavi sürecinin süreklilik arz ettiğinin ve devamlı surette kontrol altında tutulması gerektiğinin alınan raporla sabit olduğu, ayrıca sağlık imkanları nedeniyle tedavisinin başvuranın görev yapmakta olduğu ilde yapılmasının mümkün olmadığı, başvuranın biri 4 diğeri 7 yaşında iki çocuğunun bulunduğu, hem hastalığı nedeniyle eşinin hem de yaşları küçük olması nedeniyle çocukların küçük olmasından dolayı bakıma muhtaç oldukları, buna rağmen bakacak kimseleri olmadığı, başvuranın da eşinden ve çocuklarından 1530 km uzakta ailenin geçimine katkı sağlamak amacıyla çalıştığı, eşinin tedavi masrafları yanında başvuranın*

ailenin yanında bulunabilmesi için ciddi masraflara katlanmak zorunda olduğu, eşinin görevine devam edip edemeyeceğinin belli olmadığı, eşinin malulen emekli olması durumunda ailenin gelirinde düşüş yaşanacağı gibi tedavisi nedeniyle yine de başvuranın görev yapmakta olduğu ilde yaşamasının uygun olmadığı görülmektedir.

- 21) Ayrıca, başvuranın eşinin Ağrı ilinde tedavisinin mümkün olmadığı, Kurumumuzun talebi üzerine Sağlık Bakanlığınca gönderilen 07/03/2018 tarihli ve 249 sayılı yazının ekinde yer alan başvuranın eşinin tedavisinin yapılabileceği sağlık kurumlarının gösterildiği listeden anlaşılmıştır. Bu bağlamda, *Sağlık Bakanlığı ve özel sektör tarafından Ağrı ilinde sunulan sağlık hizmetlerinin başvuranın eşinin tedavisi için yeterli olmadığı, **hastanın bu aşamadan sonra sağlık kurumu değiştirmesinin yürütülmekte olan tedavi sürecini sekteye uğratacağı, hastanın iklimi büyük farklılıklar gösteren bir yere naklinin dahi hastanın sağlık durumu üzerinde olumsuz etkisinin olabileceği, bahsi geçen Sağlık Bakanlığının yazısında da vurgulandığı üzere hastanın hastalığının tedavisinin hangi koşullarda ve nerelerde yapılabileceğine halihazırda kişinin takip ve tedavisini gerçekleştiren hekim ve sağlık kurulu tarafından karar verilmesi gerektiği, hastanın doktor seçme hakkının bulunduğu, bu açıdan nadir görülen bir kanser türü olan söz konusu hastalığın tedavisini İstanbul gibi tedavi imkanlarının daha geniş olduğu bir ilde yaptırmak istemesinin anlaşılabilir olduğu, ayrıca yaşanan bu durum nedeniyle bakıma muhtaç durumda olan çocukların da mağduriyet yaşadıkları dikkate alındığında; Milli Eğitim Bakanlığınca, hakkaniyet açısından ve sosyal devlet olmanın bir gereği olarak, başvuranın mağduriyetinin giderilmesine yönelik bir çözüm yolunun bulunması gerekmektedir.***
- 22) Kurumumuzun konuyla ilgili kararlarında da belirtildiği üzere, sözleşmeli öğretmenlerin idare ile imzaladıkları sözleşmeyi 4+2 yıl boyunca başka yere atanamayacaklarını bilerek imzaladıkları göz önünde bulundurularak, sözleşmeli öğretmenlerin aile birliği mazeretine bağlı yer değişikliği taleplerinin Bakanlık tarafından reddedilmesi işleminin, hukuka uygun olduğunu söylemek mümkündür. (Bakınız. Kamu Denetçiliği Kurumunun 09/10/2017 tarihli ve 2017/4187 dosya numaralı, 11/01/2018 tarihli ve 2017/4375 dosya numaralı, 11/01/2018 tarihli ve 201/4575 dosya numaralı Ret Kararları),
- 23) Zira, memur statüsünden farklı olarak, sözleşmeli personel statüsü, tarafların önceden belirlenmiş sözleşme hükümlerine uymaları ile özgür iradelerinin esas olduğu, diğer bir anlatımla kişilerin kendilerine uygulanacak esasları bilerek istihdam edilmeyi seçtikleri bir statüdür. Diğer bir ifadeyle, sözleşmeli personel statüsünde çalışan personel hak ve yetkileri daha önceden belirlenmiş hukuki statüye kendi istek ve iradeleriyle girmekte ve idare ile sözleşme aşamasında bütün bu hususlardan haberdar olarak sözleşme imzalamaktadırlar.
- 24) Ancak, somut olayımızdaki gibi, *sözleşmenin imzalanması sonrasında meydana gelmiş olan ve ilgilinin hiçbir kusurunun bulunmadığı mücbir sebeplerin ortaya çıkması durumunda, hakkaniyet gereği, telafisi güç ve imkansız zararların önüne geçmek adına, hakkaniyet açısından ve sosyal devlet olmanın bir gereği olarak, mağdur halde olan ilgililerin sorunlarına çözüm getirmesi gerekmektedir.*
- 25) Öte yandan, Milli Eğitim Bakanlığı İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü'nün 66 İl Valiliğine gönderdiği 16/10/2017 tarihli ve 16797463 sayılı yazıyla, her ikisi de sözleşmeli öğretmen olarak görev yapan öğretmenlerin alanları itibarıyla öğretmen ihtiyacı da dikkate alınarak aile birliği mazeretine bağlı olarak eş birlikteliklerinin sağlanmasının uygun görüldüğü, Bakanlıkça yapılacak değerlendirme sonucunda öğretmenlerin görev yaptıkları illerin birisinde aile birliği mazeretine bağlı olarak birleştirilmelerinin öngörüldüğü ifade edilerek, başvuruların alındığı ve bu kapsamda sözleşmeli öğretmenlerin bazılarının aile birliğinin sağlandığı görülmektedir.

- 26) Ancak, 652 sayılı Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Ek 4 üncü maddesinin 3 üncü fıkrası incelendiğinde, sözleşmeli öğretmenlerin 4 yıl boyunca başka bir yere atanamayacağı ifadesinin yer aldığı, bunun dışında her ikisi de sözleşmeli öğretmen olan öğretmenlerin aile birliğinin sağlanmasına imkan veren istisnai bir düzenlemenin yer almadığı anlaşılmaktadır. Buna rağmen, Bakanlığın aile birliklerinin sağlanması talebinde bulunan sözleşmeli öğretmenlerin küçük bir kısmı için dahi olsa bu imkanı sağlayarak ilgililer lehine bir uygulama yoluna gittiği görülmektedir.
- 27) Diğer yandan, Milli Eğitim Bakanı tarafından kamuoyuna verilen demeçlere göre (Bakınız, <http://www.meb.gov.tr/bakan-yilmaz-hakkaride-egitim-yoneticileri-ve-ogretmenlerle-bir-araya-geldi/haber/15089/tr>) İstanbul ili öğretmen ihtiyacının en fazla olduğu illerden biridir. Ayrıca, *İstanbul ilinde, başvuranın görev yaptığı matematik öğretmenliği alanındaki doluluk oranının % 96 olduğu, dolayısıyla başvuranın atanmayı talep ettiği İstanbul ilinde matematik alanında boş öğretmen norm kadrosunun bulunduğu* anlaşılmaktadır.
- 28) Konuyla ilgili olarak, idare tarafından Kurumumuza gönderilen cevabi yazıda, bu hususta İstanbul ilinin kalkınmada birinci derecede öncelikli iller kapsamında yer almadığı ifade edilse de, 652 sayılı Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Ek 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan hükmün incelenmesinden, madde metninde yer alan “öncelikle” ibaresinin kalkınmada öncelikli yörelerin dışında da Bakanlığın sözleşmeli öğretmen atayabileceği anlaşılmaktadır.
- 29) Bunun yanında, başvuranın sözleşmeli öğretmen olarak atandığı 2016 yılının Kasım ayı sonrasında, Bakanlık tarafından yine sözleşmeli öğretmen alımı yapıldığı, 2018 yılının Şubat ayında 20 bin sözleşmeli öğretmen alım ilanı daha yayımlandığı, İstanbul ilinde matematik alanında boş kadro bulunduğu, Bakanlığın öğretmen ihtiyacını ücretli öğretmenlik yoluyla da karşılayabileceği; dolayısıyla başvuranın eşinin sağlık durumunun ciddiyeti karşısında, başvuranın eşinin sağlık durumu gözetilerek atamasının İstanbul iline atanması durumunda *başvuranın ayrılmasıyla boşalan öğretmenlik pozisyonunu kolaylıkla doldurarak öğretmen ihtiyacını telafi etme imkanı bulunduğu* değerlendirilmektedir.
- 30) **Kurumumuzca yapılan değerlendirme neticesinde**, Milli Eğitim Bakanlığının görev alanı çerçevesinde eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak amacıyla getirilen sözleşmeli öğretmenlik uygulaması kapsamında, ilgili mevzuatta atananların 4 yıl süreyle başka yere atanmayacağı yönünde bir hüküm bulunsa da, sözleşmenin imzalanmasının sonrasında ortaya çıkan ağır sağlık sorunları nedeniyle ilgililerin yaşadıkları mağduriyetler karşısında, sosyal devlet olmanın ve hakkaniyet ilkesinin bir gereği olarak, ilgililere idare tarafından gerekli kolaylığın sağlanması gerektiği değerlendirildiğinden; başvuranın atamasının, boş öğretmen kadrosunun da bulunduğu anlaşılan, eşinin tedavisinin devam ettiği İstanbul iline yapılması yönünde tavsiye kararı verilmesi gerektiği sonuç ve kanaatine ulaşılmıştır.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

- 31) 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde iyi yönetim ilkelerine yer verilmiş olup; Kurumumuzca talep edilen bilgi ve belgelerin idare tarafından süresi içinde gönderildiğinden ve başvuranın dilekçesi üzerine kısa sürede cevap verdiğinden **“kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi” ilkesine uygun hareket ettiği**; ancak, başvuranın talebini reddederken bu işlem karşısında hangi sürede hangi mercilere başvurabileceğinin göstermemiş olması sebebiyle **“karara karşı başvuru yollarının**

gösterilmesi” ilkesine uymadığı tespit edilmiş olup, idareden bundan böyle bu ilkeye de uyması beklenmektedir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

32) 6328 sayılı Kanunun “Dava açma süresinin yeniden işlemeye başlaması” başlıklı 21 inci maddesinde, Kamu Denetçiliği Kurumunun inceleme ve araştırmasını, başvuru tarihinden itibaren altı ay içinde sonuçlandıramaması hâlinde durmuş olan dava açma süresinin kaldığı yerden işlemeye başlayacağı belirtilmiştir. Bu kapsamda incelemenin altı ayda bitirilememesi gerekçesi, dava açma süresinin kaldığı yerden yeniden işlemeye başlayacağı hususu ve yargı yolu başvurana 08/02/2018 tarihli ve 1675 sayılı yazı ile bildirilmiştir.

VII. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçe ve dosya kapsamına göre;

Eşinin sağlık durumu nedeniyle başvuranın atamasının İstanbul iline yapılması hususunda **MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA TAVSİYEDE BULUNULMASINA,**

6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca; **MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI** tarafından bu karar üzerine tesis edilecek işlemin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Kararın BAŞVURANA ve MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

e-imzalıdır

Şeref MALKOÇ
Kamu Başdenetçisi